

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv, De Fortitvdine Et Constantia Christiana Libri Tres

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Procemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49140](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49140)

P R O O E M I V M.

CAPVT I.

*Quid sit, & quotuplex
Fortitudo?*

Fortis esse, & dici potest vnus
aliquis, vel à robore corporis,
viq̄ue lacertorum; vel ab habitu Eth. 2.
qui animæ insidet, eamq̄ue dispo- Eth. 3.
nit ad ardua quæq̄; ac terribilia aut
suscipienda, aut sustinenda; vel de-
nique à potentiâ ad operandum:
hæc fere vni Deo propria, ac sin-
gularis; nec enim à corpore, & ner-
uosâ artuum compage fortis audi-
re potest, cum sit illius expers: nec
à qualitate menti diuinę insitâ: eam
enim non patitur actus omnino
purissimus, cui etiam nihil difficile
sit, & arduum: superest ergo vt ab

4 DE FORTITVDINE
infinitâ potentiâ, & agendi virtute
fortis appelletur Deus: at homo,
qui neruis compingitur, & hæret
offibus, ab illis quoque fortis nun-
cupari potest: sed ea fortitudo cum
animantibus illi communis: hæc
autem, quæ inheret animo, illi pro-
pria, ac singularis: & de hac mihi
in præsentia est disceptatio; & ve-
ro ea in scholis dubiâ, & ancipiti
doctorum inter se pugnâ pridem
est ventilata.

Q. 123.
ar. 2.

D. Thomas purioris philoso-
phiæ ocellus, fortitudinis nomen,
remque ipsam aliter, atque aliter
vsurpare solet.

Primùm pro firmitate animi in
bono honesto; & sic non vna, sin-
gularisq; est virtus, sed omni quo-
dam modo virtuti seruit, eiusq; cu-
stos est fidissima, ne à bono hone-
sto

sto vllis incommodis, aut periculis
auelli se, aut dimoueri patiatur.

Ea sententia prius placuit Am-
brosio; ita enim suaui eloquentiâ
discurrit.

*In duobus generibus fortitudo spe-
ctatur animi. Primo, ut externa
corporis pro minimis habeat; & qua-
si superflua despicienda magis, quàm
expetenda ducat. Secundo, ut ea,
quæ summa sunt, omnesque res, in
quibus honestas, & illud πένον cer-
nitur; præclarâ animi intentione us-
que ad effectum persequatur.*

Lib. 1.
de offic.
c. 35.

Pressius ab alijs accipitur forti-
tudo, ut ea sit firmitas animi in su-
stinendis, & repellendis ijs, in qui-
bus difficillimum est animum re-
gere, & statum rationis retinere.
Vbi enim peculiaris quædam est
difficultas in retinendo rationis præ-

A 3 scripto,

6 DE FORTITVDINE

scripto, ac dictamine, ibi necesse est, nos peculiari virtute dirigi: ea autem est fortitudo, & constantia quædam Christiana, quæ præsidio esse solet tum in variâ, & ancipiti fortunæ aleâ, aduersisq; casibus, quibus agitur, iactaturq; hæc vita mortalis, tum in ipsâ mortis imagine, ac periculis: in his enim sua est, eaq; maxima difficultas, vt quis decorè, & ex rationis normâ, & intrinsecus, & extrinsecus se gerat, appellente fluctu quodam, æstuq; multarum, & ingentiũ passionum.

Nimirum vbi in hominem incurrunt, eumq; petunt tot pericula, & veluti quædam fatiscentis ac labantis fortunæ, vitæq; ipsius ruinæ; vel excitatur ingens timor, ad mali odium, fugamq; quem difficillimũ est ita coercere, vt non
per-

perturbet, & ad aliquid indecori
 compellat; vel insurgit motus au-
 daciæ, impetusque ad impendentis
 mali repulsam: qui etiam mode-
 randus est, ne temerè in periculum
 eat, seseque præcipitet: vel vtraque
 affectio, alternantibus animi moti-
 bus, & veluti inter se confligenti-
 bus, exoritur, & tum vtramque si-
 mul ad rationis leges, ac placita
 reuocare, & ex ijs temperare oportet:
 quod officium est, & opportu-
 nus labor fortitudinis: quæ non
 vnius in omnibus ordinis esse so-
 let. Vna quippe naturalis est, qualis
 esse potest sine fide, & veri Numi-
 nis, ac religionis professione, qua-
 lisque fuit, in antiquis illis Heroi-
 bus; & hæc mortis pericula, fortu-
 næ inclinationes, vitæ incommo-
 da, atque aduersitates sustinet, ti-
 morem,

8 DE FORTITVDINE

morem, audaciamque moderando: vel eâ tantum consideratione, quia ita fieri decens, ac necessum est ab homine, qui ratione præditus sit, aut philosophiæ præceptis imbutus, aut illustri familiâ, clarisque maioribus prognatus.

Altera supernaturalis est, & fidem, affectumque naturâ superiorem præsupponit, & prudentiâ eiusdem ordinis, vt regulâ utitur. Hæc qualemcumque malorum incumbentium molem excipit, ac tolerat, vel eo tantum, quod agere, & pati fortia, sit Christianum.

CAPVT II.

Quæ sint partes fortitudinis?

Fortitudo nõ vna, simplexque qualitas, sed velut urbana quedam humanæ mētis est vestis, quæ
suis

suis constat partibus : eæ quatuor
ab Augustino recensentur.

Fortitudo, inquit, est *considerata* Lib. 83.
periculorum susceptio, & *laborum* q. 31.
perpessio: eius partes, *magnificentia*,

fidentia, *patientia*, *perseuerantia*.

Dicuntur illæ partes ex ipsius forti-
tudinis officijs, quæ in duobus po-
tissimùm sita; in *aggrediendo*, & in
sustinendo: ad quorù singula etiam
alia duo requiruntur.

Primùm *alacritas*, & quædam
animi promptitudo ad periculum
vltro quasi, & spontaneè suscipien-
dum; & hanc præstat *fidentia*: qui
enim de superando imminente pe-
riculo spem, ac fiduciam hauserit,
altèque admiserit, is facilis, ac pro-
nus periculum tentabit atq; induet.

Alterum est *strenuitas* in execu-
tione: & hanc tribuit *magnificen-*

A 5 *tia*,

IO DE FORTITVDINE

*tia, quæ, teste Augustino, est rerum
magnarum, & excelsarum cum ani-
mi ampla quadam, & splendida pro-
positione, cogitatio, & administratio.*

Ab his duabus virtutibus, quæ
fortitudini vel pedissequæ, vel co-
mites, vel, si mauis, filix sunt, pars
que matris non exigua; præsidium
affertur, vis, & robur ad auden-
dum, & aggrediendum.

Alterum Fortitudinis munus est
grauia, ac difficilia pati, ac sustine-
re, & huic officio seruiunt binę vir-
tutes velut illius administræ: hinc
scilicet *patientia*, quæ tristitiam,
doloremque compescit, animum-
que continet, ne hisce passionibus
euietus, à recto, & decoro desciscat:
inde vero *perseuerantia*, ne diutur-
nitate malorū quasi succumbens,
& fatiscens bene cœpta abrumpat,
& desinat.

Macrobius in somnio Scipionis, supra explicatis fortitudinis partibus, tres alias adducit, scilicet *magnanimitatem, securitatem, & constantiam*, quas tamen bonâ illius veniâ etiam alijs subijciemus, dicemusque ijs ipsis facile comprehendi; addemus tamen, tum lucis gratiâ, tum ad formandos mores, conditiones omnino viginti, quas Aristoteles in viro magno requirit. Lib. 4.
Eth.

Prima. *Dignum se honore existimare*: spectato scilicet officio, quod in Republicâ gerit, aut Dei ter opter max: donis, quibus alijs eminent.

Secunda. *Modicè honoribus etiâ magnis, & à bonis viris oblatis delectari*: à vulgo, & ob res parvas delatos contemnere.

Tertia. *In prosperis, & aduersis moderatum se præbere*.

Quarta.

Quarta. Non offerre se casibus
paruorum periculorum, nec amare
pericula, eo quod paruas res magni
faciat; magnis tamen se exponere,
& tunc vitæ non parcere.

Quinta. Acceptum beneficium
maiore beneficio cõpensare, & quo-
dammodo obruere.

Sexta. Neminem, aut vix quem-
quã rogare, ne scilicet à quoquam
pendeas, aut ei quidquam debeas,
aut debere te fatearis.

Septima. Libenter alteri operam
dare, atque inservire; vt omnes tibi
obstricti sint, tu vero aut paucis,
aut omnino nemini.

Octaua. Cum viris principibus,
atq; opulentis, prestare se magnum,
& excelsum: ne scilicet eorum au-
thoritate opprimi te patiaris: aut
inani, abiectâque assentatione plus
æquo

æquo indulgisse videaris. Contra vero cū mediocribus, & infimis modestum, ac moderatum se exhibere; æmulatione quadam supremæ illius, ac diuinæ mentis, quæ humilia respicit, & alta à longè cognoscit.

Nona. Non se locis, aut functionibus honoratioribus ingerere: hoc enim ambientis est, & immoderati, nō magni animi argumentum.

Decima. Cunctari, & quietem agere, nisi res magna sit proposita; neque enim vis ingens, & robur arduum excelsæ mentis sese explicat, vbi angustus industriæ, laborique aperitur campus, nisi fortè, vt aperiat magis, & vt pauca faciat, sed magna.

Vndecima. Apertè odisse, ac apertè amare, quæ scilicet odio, vel amore digna iudicaris: apertè, inquam,

quam,

quam, quia timentis est, & seruilis animi, fronte occultare sententiam; sibi autem fidentis, liberiq̄ue sensum, affectumq̄ue quisquis is est, prodere, & manifestare.

Duodecima. *Apertè omnia dicere, & agere,* (intra tamē prudentiæ modestiæq̄ue limites, & cancellos) amat enim orationis libertatem, suam quisquis amarit; & quod intra præcellæ mentis adita, intimosq̄; consiliorum recessus rectè conceperit; liberè parit, & in lucem, apertumq̄ue qua voce, qua actione effundit.

Decima tertia. *Vti dissimulatione in vulgus,* cuius scilicet laudes, calculumq̄ue nec amat, nec querit: vix enim in magnis subsellijs probatur, quod vulgus probarit.

Decima quarta. *Non posse alterius*

terius nutu viuere, nisi amici: seruilis enim est animi alterius nutum obseruare, & ex eo viuere, suaque omnia regere, ac moderari; nisi fortè is sit amicus in paucis; qualis etiam Religioso est superior; qui non tam officio, quàm amore præfidet, non tantum distat dignitate, quantum accedit caritate.

Decima quinta. Non facile admirari, quia nihil ei magnum est, inquit Philosophus, quî enim in humanis rebus magnum aliquid æstimet, qui eas omnes infra se iam posuerit, & quasi ad pedes abiecerit?

Decima sexta. Non meminisse iniuriarum; Viri enim magnanimi non est memorem esse præsertim iniuriarum, & malorum: sed ea potius pro nihilo putare, inquit Aristoteles;

stoteles;

stoteles; Ex quo ad mores conficio viles esse animas, quæ priuatas iniurias persequuntur; qui enim viles non sint, quorum status, & dignitas vno verbulo concutitur, & labefactatur; nec nisi eo vindicato stare potest, aut reparari? secus omnino apud generosos se res habet: statum illi suum, ac dignitatē, extra fortunę aleam, extra teli iactum repositā ducunt, nec se à quoquam, nisi à se ipsis lædi posse putant.

Decima septima. *Non cupidè loqui de hominibus; quia neque ut laudetur sollicitus est, nec ut alij vituperentur, nec aliorum laudator est, nec maledicus, ne in inimicos quidem, nisi acceptā contumeliā; tum enim eam modestè diluere, etiam magni est animi; maioris pati, & contemnere. Leo, quippe, ad latratu*

tus

*tus canum vix respicit, nedum iu-
bas excutit, & commouet.*

Decima octaua. *In rebus quæ
necessario perferenda, vel quæ exi-
guæ sunt, non esse queribundum, aut
supplicem, quia est animi nimium re-
bus humanis addicti.*

Decima nona. *Malle possidere
res honestas, quam fructuosas; hoc e-
nim magis proprium est hominis se-
ipso contenti, & qui suâ virtute, ceu
veste se inuoluit, nō ascititijs pha-
leris obtegit.*

Vigesima. *Habere motum tar-
dum, vocem grauem, orationem sta-
bilem, ac sedatam: quia festinare
nō solet; qui paucis rebus studet, nec
vehementer contendere, cui nihil
magnum esse videtur.*

Et ea sunt Philosophiæ pronun-
tiata, quæ posteris inscripsit Ari-
stoteles,

B

stoteles,

stoteles, ex naturæ genio, Lycæi placitis, & rationis præscripto, à quibus descendo ad actus fortitudinis, qui alij sunt, atque alij: vt alia atque alia est certantium palæstra.

LIBER PRIMVS.

*De Actibus Fortitudinis, qui in
sustinendo positi sunt.*

IN duobus potissimùm sese ex-
erit, atque explicat virtus fortitudinis: in agendo, & patiendo: in vtrouis magis, adhuc est sub Iudice, lis enim illa validis hinc & inde nititur rationũ firmamentis: nec in alterutram partem facile inclinatur: sed hæret; dubio quasi, & ancipiti Marte: in quo si quid posset meus calculus: propenderem, vt patienti potius palma cederet, quam